СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 9. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 13. січня, 1926. — VOL. XXXIV. No. 9. Jersey City, N. J., Wednesday, January 13. 1926. TREE CENTS

Вуглева конференція близька зірвання.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Коли учасники вуглевої конференції розійшлися нині вечером домів по цілоденних безвислідних дискусіях, зґодившися зійтися наново завтра рано, то майже всі були переконані, що сей новий день принесе остаточно повне зірвання переговорів.

Як попередних нарад, так і сих справа оберталася коло питання арбітрації. Властителі копалень предложили плян, після котрого бувший секретар стейту Гюз або якась друга особа рівна йому поважанням малаби встановити трох роземних суддів, які розвязалиби непорозуміння межи сторонами вуглевого промислу.

Представники майнерської юнії виступили проти сього пляну як фарисейського та виразно заявили, що на будуче на подібні пляни навіть відповідати не будуть.

ПОДАТКОВИЙ ПЛЯН МЕНЧОСТИ ВБИТИЙ В КОМІСІЇ.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Фінансовий комітет сенату відкинув 10 голосами проти 7 внесок демократичної менчости на побільшенне знижки податків до майже пів міліярда долярів.

Демократи в сенаті заповідають, що вони перенесуть боротьбу за сей проєкт до повної палати сенату. Демократи в палаті послів свого пляну не виставляли.

МЕКСИКО ДАЄ ПІВУРЯДОВО ОСТРУ ВІДПОВІДЬ АМЕРИЦІ.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Мексиканський уряд ще не дав досі ніякої формальної урядової відповіди на позавчорашну ноту американського уряду, в котрій протестовано проти нового мексиканського земельного закона яко кривдячого американських горожан. Лишень мексиканський міністер заграничних справ Саенс заявив публично, що Мексико має право ухвалювати такі права, які йому подобається.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА ПОЇЗД У МЕКСИКУ.

МЕКСИКО, 11. січня. — Банда опришків напала коло міста Юрекваро, в стейті Мічоакані, на особовий поїзд, що їхав з Ґвадаляхари до Мексика, обрабували всіх пасажирів та вбили з них в дикий спосіб коло пів сотки. Федеральний мексиканський уряд вислав у погоню за бандитами військо.

КОНҐРЕСМЕН МАЄ ИТИ ДО ВЯЗНИЦІ ЗА ГОРІВКУ.

ВАШИНҐТОН, 11. січня. — Джан Ленґлі, републиканський конґресмен зі стейту Кентакі, має незадовго почати відслужувати в федеральній вязниці в Атланті дволітну вязницю, на яку його засуджено за нарушенне прогибіційного закона. Всі судові інстанції, до яких він вносив свій рекурс, відкинули його спротиви.

Засуджено конґресмена Ленґлі за те, що він з 6 другими людьми пробував упливати на прогибіційних урядників, щоби вони дозволили йому виробляти й продавати горівку.

СВЯТКУЮТЬ ШЕСТИЛІТНУ РІЧНИЦЮ ПОВСТАННЯ ЛІҐИ НАРОДІВ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Заходом Безпартійного Товариства Ліґи Народів відбулися врочисті збори в честь 5-літного існовання Ліґи Народів.

Бесідники підносили, що Ліґа Народів є нині великою надією всіх, що хочуть мирного пожиття народів.

ОБЧИСЛЯЮТЬ МАЄТОК УНІВЕРСИТЕТУ НА 30 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ.

НЮ ГЕЙВЕН, Конетикат, 11. січня. — Після податкового звіту, предложеного місцевим Єйлським університетом, земельний маєток сього університету мавби вартувати 30 міліонів 228 тисяч долярів.

ПРИЗНАЮТЬ БІЛЬШУ СВОБОДУ В ВІРУВАННЮ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Відповідні заряджуючі уряди презбитеріянської церкви постановили не виступати проти ординації двох студентів, які перед своєю ординацією не зложили заяви, що вони вірують у непорочне почаття Діви Марії.

ЖІНКИ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗАКОНА ПРО 48-ГОДИННИЙ ТИЖДЕНЬ ПРАЦІ.

НЮ ЙОРК, 11. січня. — Рада жіночих юній стейту Ню Йорк на своїй конференції, яка відбулася тут нині, постановила виступити сейчас з рішучим домаганнем перед стейтовою леґіслятурою за ухваленнем закона, що жінки мають працювати на тиждень 48 годин. За сим проектом заявилося богато церковних орґанізацій.

БОРОТЬБА УРЯДУ ПРОТИ ПОШЕСТИ ВІСПИ.

ТАМПА, Флорида, 11. січня. — З огляду на те, що в околиці сього міста появилося досі вже 43 случаї занедужання на віспу, федеральний та стейтовий уряд почали спільними силами акцію за щепленнем всеї шкільної дітвори. Уряди рахують, що треба буде нащепити 30,000 дітий. Щепленне почалося нині.

АРЕШТУЮТЬ РОЗБИШАКІВ У СУДІ.

ДЖЕРЗІ СИТІ, 11. січня. — Відділ місцевої поліції, розставлений по коритарах місцевого стейтового суду, заарештував підчас росправи проти шайки опришків 7 людий, які прийшли подивитися на росправу, а яких поліція вважає членами тої самої шайки.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ.

В січні сього року збірки призначені на Рідну Школу в Галичині.

Всі збірки посилати через:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

В СПРАВІ ПОЛЬОНІЗАЦІЇ ШКІЛ.

Дня 12. XII. на засіданню польського сойму всі клюби національних меньшостий, також і жидівське коло поставили наґле внесеннє з приводу введення в школах із викладовою мовою не польською навчання історії й ґеоґрафії в не матірній мові.

Відповідав на внесенне мін. просвіти Ст. Ґрабський. Національні меньшости уладили йому бурливу демонстрацію. Мін. Ґрабський заявив, що розпорядок видано у виконанню закона з 21. липня, 1924, про орґанізацію шкільництва. Закон той постановлює, що в середніх загальнообразуючих приватних і державних школах з викладовою мовою не польською обовязує навчаннє по польськи науки польської мови й літератури, історії й ґеоґрафії разом із навчаннем про сучасну Польщу. Наглість внесення ухвалено, а внесеннє відіслано до просвітної комісії.

РЕВІЗІЇ

Дня 9. грудня в 5.30 годині ранку перевели орґани львівської поліції основну ревізію в помешканню п. І. Пологи при вул. Малій ч. 2. Того самого дня перевела поліція ревізію і в харчівні українських студентів у будинку „Академічного Дому'', при вул. Супінського 21. У першому випадку ревізія не дала ніяких наслідків, невідома теж і її причина. В другому випадку ревізія теж не дала ніяких наслідків. Усі присутні в харчівні студенти були приневолені вилеґітимуватися перед поліційськими функціонарами. Причина її теж невідома.

ЗАЛІЗНИЧИЙ УРЯДОВЕЦЬ В „ЯКОГО НЕ ВСІ ДОМА".

У Львові арештували залізничого урядовця Енґлерта, який до спілки з легкою дамою приваблював ріжні жінки, винаймаючи їм буцім-то кімнату. Він умовився зі своєю спільничкою, що вона як його жінка, має в драматичний мент появлятися в кімнаті і робити страшну сцену заздрости, погрожуючи особі, з якою зраджує її Енґлерт, скандалом. Жінки, які попадали в таку пастку, мусіли оплачуватись в е л и к и м „Schweiggeld"-ом. Енґлерт був також дідичем. Арештований предложив папері на доказ, що „у нього не всі дома". А проте мав настільки розуму, щоби дурити инших і бути державним урядовцем.

СЬОГОРІЧНА КОЛЯДА ДЛЯ РІДНОЇ ШКОЛИ.

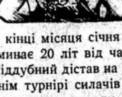
Різдвяна Коляда рішає річно про судьбу Рідної Школи, про її істнування. Якщоби Різдвяна Коляда не дописала, змушена булаби Рідна Школа замкнути свої школи і припинити дальшу діяльність. В той спосіб булиби ми позбавлені під Польщею ще й тих останніх шкіл, в яких можна виховати молоде покоління на ідейних борців за волю українського народа.

Наш нарід в краю розуміє вагу Рідної Школи. Тому в минулім році, коли холод і голод визирав з наших сільських хат, коли за коляду на Рідну Школу саджали колядників в польську тюрму, 1126 громад пішло з колядою і наколядувало по наших горем прибитих селах $10,000. Себто зібрали на Рідну Школу за один раз таку суму, якої не складає ціла американська Україна за цілий рік.

А ми не повинні дати себе випередити в коляді старому краеви. Ми повинні зложити на ту ціль більше як складає голодне село в Галичині. Тому йдім з колядою на Рідну Школу в кождій місцевости, а зібрану коляду пересилаймо негайно до краю на потреби Рідної Школи через:

OBYEDNANNYE,
847 N. Franklin St.,
PHILADELPHIA, PA.

20-ЛІТНИЙ ЮВИЛЕЙ БОРЕЦЬКОЇ КАРІЄРИ ІВАНА ПІДДУБНОГО.

При кінці місяця січня сього року минає 20 літ від часу, як Іван Піддубний дістав на міжнароднім турнірі силачів у Парижи першу надгороду та титул „непобідимого шампіона світа", якого він ще й досі не стратив ні одною поражкою. З тої нагоди менажер Піддубного Пфефер ладиться устроїти в Ню Йорку величавий ювилей з гарним концертом при співучасти оперових артистів української та російської сцени. Для сеї цілі орґанізують вже ювилейний комітет.

Сьогодня, 12. січня, Піддубний бореться в Клівленді, в стейті Огайо. Слідуюча боротьба в Джерзи Сіти на просьбу публики буде дня 20. січня.

„МАЛОРОССІЯ" В ТЕАТРІ „СІНЯЯ ПТІЦА".

Пишуть нам з Відня: У відомім мистецькім театрі Южного „Сіняя птіца", що виступає тепер в нім. нар. театрі „Дайтшес Фолькстеатер", грають м. ин. сцену п. з. „Малороссія". Сцена представляє селянське життя і бє в очі красою чисто українських народніх строїв; композиція фарб в образах чудова. З артистів, що виступають у цім образі, одні говорять чисто по українськи, инші тільки намагаються так говорити.

БУНТ ВЯЗНІВ БОЖЕВІЛЬНИХ

В Білгороді (столиця Югославії) кількох вязнів, що були на лікарськім досліді в заведеню для божевільних, кинулися на дозорців, з яких трьох смертельно ранили, після чого втікли.

ТРАГЕДІЯ АРТИСТКИ.

Німецькі, швайцарські та російські закордонні часописи присвячують більші статті таємній пригоді російської артистки Юрієвської. Зінаїда Юрієвська належала до найпопулярнійших оперових співачок у Берліні. Кілька днів тому вона виїхала до Швайцарії, містечка Андермат, на прогульку. Зупинилась у готелі під прізвищем пані Бремер. Вийшовши з готелю, більше не вернулась. Над берегом ріки Рейс, недалеко т. зв. Чортівського моста, найдено прискавку до морфія та бритву. Є підозріння, що Юрієвська, заживши морфій, підрізала собі жили і впала до води. Ріка за ніч замерзла і тому не можна найти трупа. Цікаве, що чоловік Юрієвської одержав підчас її відїзду телеграму з успокоюючою звісткою від неї. Невідомо, чи ця телеграма її власна, щоби затерти сліди наміченої подорожі, чи сфальшована. Чоловік Юрієвської — ґвардейський царський офіцир, споріднений з царською родиною. Вона сама, з походження бідна Жидівка: Ленкіна. Внаслідок революційних подій вона була приневолена втікати за своїм чоловіком, який з найвищого суспільного становища, втративши всі впливи та засоби, став тільки „чоловіком артистки''. Дуже можливо, що вона в 30-ім році життя була вже знуджена своєю новою життєвою ролею, хоча відтворювала з таким талантом щораз нові ролі на сцені... Тайна її смерти покищо нерозяснена.

Горкий каже, що большевики вже котяться вдолину.

ПАРИЖ, 11. січня. — Тутешні часописі повідомляють, що славний російський писменник Максим Горкий, котрий довший час підпирав большевиків, тепер виступив рішучо проти них.

Він тепер живе в Італії і недавно запросив до себе спеціяльно аж з Парижа російського православного священика, щоби охрестив його щойно народженого синка. Коли сей священик вернувся сюди, він запевнив париських Росіян, що Горкий говорить про большевиків і їх владу з великим оґірченнєм, та що заявляє, що большевики дійшли вже вершка у свому перевороті і тепер вже котяться вдолину.

СТРАТА УМІВ.

ЛОНДОН, 11. січня. — Британський премієр Стенлі Болдвин заявив, що найбільшою стратою нації у війні є страта умів, себто талановитих одиниць, які поклали голови на полі бою.

Богато таких видних умів, казав, потратили нації, а особливо Анґлія, і тому треба боятись, чи теперішне поколінне доросте до завдання правити Великою Британією.

ЧЕМБЕРЛЕЙН ХОРИЙ.

РАПАЛЛО, Італія, 11. січня. — Британський міністер закордонних справ сер Остен Чемберлейн занедужав тут на інфлюенцу і через те мусів відложити час свого повороту домів.

СОЦІЯЛІСТИ ЗА ПЕРЕВОРОТОМ У ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 11. січня. — Сьогодня заявив на соціялістичному конґресі провідник соціялістичної партії Леон Блем, що соціялісти не можуть брати участи в буржуазному уряді Франції, але мусять стреміти за всяку ціну, щоб захопити власть держави у свої руки.

Часи Мойсея і Соломона, казав Блем, минулись. Тоді творено закони і народ їх усталював; тепер треба змінювати їх, продовжав він, а навіть силою переміновати. Тому він заявився за насильним захопленнем власти у Франції робітничою клясою.

В голосованню він здобув більшість 1,769 голосів проти 1,306 за своєю політикою.

РОСІЯ І ШВАЙЦАРІЯ.

БЕРН, столиця Швайцарії, 11. січня. — Російське советське правительство заявило, що готове взяти участь в міжнародній розоружній конференції, якщо Швайцарія признає урядово советську Росію, бо тоді, каже, вона дасть охорону її представникам і не пригодиться таке як з Воровським в 1923 році.

Представники других держав раді би, щоби Швайцарія пійшла на зустріч сьому домаганню, бо вважають, що Росія необхідно повинна взяти участь в конференції, тому, що без неї годі говорити про мир у Східній Европі. Одначе швайцарські урядовці, як тут запевнюють, цілком не спішаться зі справою признання Росії.

МУССОЛІНІ ВЖЕ ЗНОВ ГОВОРИТЬ.

РИМ, 11. січня. — Премієр Муссоліні сказав, що демократичні країни як Злучені Держави живуть вибагливо і розтратно, а се, казав, можливо тільки тоді, коли сі країни богаті і можуть дозволити собі на розтратність сили і добра, яка є природною признакою демократії.

Одначе Італія, говорив він, дуже бідна і не може позволити собі ні на розтрату сил ані майна і тому теж не може позволити собі на демократичне правлінне. Італія, казав, мусить добути силу більше працею ума, яка мусить винагородити недостачу земних скарбів.

Вкінці зганув про іміґрацію. Муссоліні пригадав, що Італія має щороку надвишку населення до пів міліона душ, яке мусить еміґрувати закордон, шукаючи праці і хліба, якого не може найти дома.

(Недавно заповідали фашістські ґазети, що Муссоліні постановив мовчати як Кулидж, та видно хтось пересолив у мовчанці).

КЕММЕРЕР „ЗМІНИВ ПОГЛЯД".

ВАРШАВА, 11. січня. — Американський фінансіст і професор Принстонського університету др. Е. В. Кеммерер, котрий приїхав сюди приглянутись економічному станови Польщі, заявив, що для нього тепер Польща не представляє такого жахливого вигляду як се було тому два тижні, коли він тільки сюди приїхав.

Скрута Польщі, каже він, не виїмкова, бо таку скруту перебувають і другі держави.

Далі зазначив він, що на його думку Поляки не дадуться обольшевичити.

Вкінці він доручив польському урядови, щоби строго оберігав резерву в золоті і чужій валюті для польського державного банку.

(Перша телеграма про його місію у Варшаві повідомляла, що він поїхав туди від імени нюйорських американських і жидівських банків, та що він зажадав строгих реформ, а зокрема зменьшення армії і привилеїв для Жидів, коли Польща хоче старатись о позичку в Ню Йорку. Тепер „змінив погляд" в угоду Польщі, щоби їй не робити занадто великої „слави" закордоном).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СВІТЛА І ТІНИ

В українсько-американськім народнім життю переважає ще та течія, що живе традицією старого краю та ідеалами рідної землі, з якої черпає життеву силу та підйом духа. То старе покоління має тепер в своїх руках керму цілого нашого життя. На своїх плечах двигає весь тягар допомогової акції для краю та шукає раз-у-раз всіх можливих способів, щоби задержати при своїх ідеалах і молодше, тут вже роджене покоління. Тими то ветеранами держиться ціле наше національне життя-буття в Америці.

Але й ті ветерани не є нічим иншим, а тільки людьми. Від десяток літ не бачили вони рідної землі, а живуть тільки споминами, письмами від рідні та знакомих та тим, що приносить їм наша преса як вісти з рідної землі. І коли ті вісти добрі, то підносять їх духа та запалюють їх до нової праці і до свіжих жертв. В той спосіб наша геройська боротьба з Польщею і Москвою та відбудова української державности по обох боках Збруча, піднесли американських Українців дуже високо. Якщоби ми були вдержали за собою українську державу, американські Українці булиби певно вложили в її відбудову свій гріш, булиби цілою силою поперли наші економічні інституції та банки, а велика більшість булаби сама вернула до краю. Історія одначе хвилево перечеркнула наші пляни. Ми були за слабі, щоби виграти остаточний бій з нащими ворогами за першим розмахом. По тій причині опинилися ми в неволі і як поневолена нація мусимо далі приготовуватися до слідуючого наступу. А всяка неволя гірка і деморалізуюча. Вона нищить нарід не тільки політично, економічно і духово, але розкладає націю, ломить характери, доводить до цего, що брат наступає на брата, що за миску сочевиці продають свій власний нарід його рідні діти. Таке було зі всіми поневоленими народами, таке водиться на жаль і у нас.

Американські Українці живуть тут світлою минувшиною давних козацьких часів як і геройськими вчинками нашої нації з послідного десятиліття. На всіх вічах у всіх промовах чуємо про ті геройські часи, про подвиги і самопосвяту нашої армії. Наводимо ті картини для приміру другим, хочемо ними зрушити серця тих наших емігрантів, яких совість і серце зглядом рідної землі притупіли. Світлими подіями з краю, геройськими вчинками наших братів, їх запалом і посвятою, їх геройською смертю розгріваємо закамснілі серця притупівших та підносимо на дусі тих, що зачинають тратити запал і охоту до жертв на край, а й до него самого.

Тим то з нетерпеливістю ожидаємо все нових вістий з краю. Ми радіби, щоби вони були ясні і світлі, щоби давали нам все свіжий матеріял, яким можнаби піднести нашу еміграцію до світлих вчинків. Та вісти ті на жаль щораз далі тим більш понурі, тим більш пригнобляючі. Важка рука наїздника заважила цілою силою на цілім нашім національнім життю. Польща хоч сама находиться в смертельних судорогах, не попускає ні крихітки зі своєї екстермінаційної політики супроти Українців. А страшне в тім не так те, що суне вона з Мазурами, щоби скольонізувати наші землі, що забирає нам школи та нищить наші економічні інституції, бо найгірше це те, що розбиває наше серце, що пускає отрую в наш національний організм, що розбиває нас самих нашими власними руками. Це є власне ті тіни, що доходять до нас тепер в Америку з рідного краю.

Тим разом будемо говорити тільки про одну таку тінь, а саме про т. зв. „хлібоїдів". На иншім місци подаємо дві (в краю сконфісковані) статті з львівського щоденника „Діло" під заголовком „З кертичих нор", в яких говориться про скликання „Першого Селянського Конґресу" до Станиславова. Акція та ведена польським урядом і за польські гроші, але при допомозі українських рук, бо веде її бувший визначний діяч радикальної партії др. Северин Данилович. І це послідне найсумнійше в тій справі. Обчислена вона на цілковите розбиття нашого селянства та відтяття його від свого політичного проводу. На селянстві опирається вся наша політична боротьба. Так було за часів данини, конскрипції та виборів, так було і в посліднім часі підчас шкільного плебісциту. Весь опір польській владі залежав тут від свідомости селянства та його довірю до свого політичного проводу. І той опір хоче Польща провалити при допомозі тих хрунів, що звуть себе „хліборобами" і скликують хліборобський зїзд, на який зжене Польща як худобу на ярмарок всіх хрунів з Галичини до міста Станиславова на те, щоби вони заявили, що в „Малопольсце" сидять самі Малополяки і вірні піддані польської держави.

Це не є отже ніяка світла подія але важка тінь, яка покрила галицьку землю. Не хочемо її одначе пропустити і нотуємо її як і важні, світлі події. Ми певні, що хоч маємо в наших рядах зрадників, Юдів, що за марний гріш запродують свою совість і нарід, наш нарід як цілість, далекий від тої гидоти. Ми бачимо, що якихби діявольських метод Польща не вжила, не годна вона здеморалізувати селянського ядра, що є заразом ядром цілої української нації.

В Станиславові радила тому сім літ Українська Національна Рада, що видавала закони від імени Західно-Української Народньої Републики. Тепер будуть там радити малопольські хлібороби, або наші зрадники в імени і за гроші польської держави. В той то спосіб плямить Польща нашу традицію і розбиває нас після своєї давної методи: Пусціць Русіна на Русіна.

З КЕРТИЧНИХ НОР

Наступ на моральний фронт. — „Селянський конґрес" під омофором дефензиви і проводом „Пяста". — Нікчемна робота покидків громадянства. — Станьмо на сторожі.

I.

Віддавна йде наступ на наш моральний фронт. Віддавна всі темні сили при допомозі всяких креатур і „політичних" кертиць силкуються дібратися до нашого селянства, щоби дрібними обіцянками господарського характеру зломити його моральну міць, розбити його етичну силу, роздавити і так морально обдерте запрягти до свого воза, як німу тварину. А ведеться той наступ всіми можливими способами і засобами. Брехня, наклеп, інсинуації, обіцянки допомог, подачок, перекупство, залякування, — все те використовується, щоби тільки осягнути намічену мету, щоби в кожному селі потворити свої „ячейки", щоби нас роздвоїти, пустити брата на брата, щоби відірвати селянство від своєї інтеліґенції і таким чином над ним всевладно зацанувати.

Чи треба пригадувати передвоєнні спроби і заходи подоляцько-вшехпольської „Ради Народової" і видаваного нею під редакцією В. Демянчука „Руского Селянина"? Та перед війною був тільки один Демянчук, а від 1919 р. намножилося їх безліч. Як кертиці зі своїх нор або щурі з каналів суспільного життя повилазили вони на жир. Забувши на людську гідність, а нераз і на своє минуле, ласі на наживу, кидалися вони на морально ціпкий моральний фронт нашого громадянства, в першу чергу нашого селянства. Бож їх хлібодавці ставили їм як conditio sine qua non відірвання селянства від інтеліґенції, підчинення його своїм впливам і наказам, перетворення його в сліпу, темну масу, пригожу на погній для розросту польщини. Адміністрація, „орґанізації народові", дефензива і вітосівці подали собі руки, щоб моральний фронт нашого селянства зломити.

Всі рептильки, як „Пробій", „Обнова", „Рідний Край", „Хлопська Правда", „Радикальний Голос", „Право Народу", „Нове Діло"*), — всі вони тільки обріхували інтеліґенцію, по святотатськи обкрадали з чести народніх діячів, обіцювали всякі блага від „сильних світа сього", щоби тільки розбити наш одноцілий фронт. Демянчуки, Твердохліби, Курдидики, Лавруки, Ількови, Залуцькі, Ольхові, Яцкевичі та й инші закаптурені „робітники на ниві деморалізації" творили ту прqбоеву чорну сотню, яка мала розбити селянський табор.

Одначе всі вони в короткім часі мусіли відійти в глухе забуття, бо народньо-селянський фронт не подався. Та вороги нашого народу не втратили ще надії на осягнення своєї мети. На місце одних наймитчуків, яких вважали недосвідними, покликали старого, досвідчено Даниловича. Цей колишній світоч радикальної партії, один з її основників, довголітніх духових провідників, збожеволів на старість. Кажемо: збожеволів, бо тільки тим можна пояснити собі його теперішню деморалізаційну ролю. Від всіх попередніх „дебютантів" — правду кажучи — не багато можна було вимагати, (хіба крім одного Мих. Яцкова, який — на жаль — в своїй легкодушности й етичній заплутаности, покритій цвілю специфічного польонофільства, зведений на манівці покутними „Мефістофелями", так марно проциндрив своє імя і своє культурне надбання), але до Даниловича мусять бути приноровлювані инші вимоги й инші критерії.

Цеж не заулковий тип, видобутий зі суспільної нори, але діяч, колись носій великих ідей. Злочинне потоптання праці цілого життя, наплювання на всі ідеали, які колись мусіли бути зорею в його діяльности, вислугування тим, що зі залізною послідовністю нищать основи нашого національного життя, — це справді тільки гострий прояв ненормальности, очевидне божевілля. Але та ненормальність тягнеться від 1919 року.

Сев. Данилович, це не припадковий тип, що у війні затратив свідомість добра і зла, що в самій війні мав притуплені змисли на все додатне, а приймав тільки все лихе, морально вбийче, вкінці це й не молодик, якого повалила нужда і бажання легкої наживи, тільки це людина, яку обійшла справжня війна, розмірно заможний адвокат, старий, пригнічений літами і сивиною. Перед ним не відкривається вже можливість експіяції, направлення лиха, тільки він зійде в могилу, заплямований важким злочином деморалізації й народньої зради. Чи йому не жалко свого минулого, чи він не має пошани до свого сивого волоса, коли вже не чого иншого, чи вкінці ніхто з близьких йому людий, рідні і б. приятелів не має сили здержати його перед моральною пропастю, в яку намагається він затягнути наше селянство?

Центром хлібоїдства став тепер Станиславів, відбираючи ту „честь" Коломиї. Там виходить „Селянський Прапор", там є політична резиденція Даниловича, там зібралася його ґвардія і його закаптурений штаб. Хлібодавці признали, що всі попередні наступи на моральний фронт нашого селянства були невміло і незручно ведені ділетантами, тому висунули на чоло старого практика, наказуючи йому повести рішучу атаку. Одночасно ця акція не є відірвана, вона не розтягається на саме Покуття, тільки обіймає всю українську національну територію під Польщею. Фронт поділено на окремі секції, віддаючи східну Волинь от. Оскілкові, західну Волинь Горемиці, Холмщину й Підляша пос. Антонові Васильчукові, а Галичину Сев. Даниловичеві. Всі ті секції селянського фронту віддавна обстрілюють, менші отамани від деморалізації вже пробували атаки, вже відбув свій зїзд Оскілко й Горемика, вже скликував „господарську нараду" Ан. Васильчук, а тепер підготовляє Данилович зі своїм штабом ґенеральний наступ. А й штабу можна йому „позавидувати". Крім репрезентанта румунської сіґуранци і польської дефензиви, виступають там представники ріжних професій. Перед кількома днями признався перед одним з громадян о. Амброзяк, що до редакції „Сел. Прапору" належить він і якийсь Чепига. На скільки нам відомо, цей о. Амброзяк, людина пережерта важкою недугою, алькоголік, судом признаний невідповідальним за свої вчинки, є суспендований в станиславівській дієцезії. Тепер — по його власним словам — **за польські гроші** займається він ширенням „ржондової унії" на північно-західній українській національній території та „редаґуванням" хлібоїдської ґазетки в Станиславові.

І цей то штаб під проводом старого Даниловича скликує на 30. січня 1926 „Селянський конґрес", щоби проломити і зломити моральний фронт нашого селянства.

*) Навіть від „Діло" підшивалися, щоби дістатися до нас. — Ред. „Діла".

СЕКРЕТАР ДЕЙВІС ПРО ЕМІҐРАЦІЮ.

В своїм звіті перед Конґресом секретар Дейвіс, як шеф Федерального Іміґраційного Бюра подає слідуючі факти іміґраційного руху в останнім році (по кінець червня 1925).

Ввведення в життя іміґраційного закона з дня 1 червня 1924 року спричинило те, що цегорічна квота іміґрантів була дуже швидко вичерпана. Як відомо, новий іміґраційний закон зменшив число допущених іміґрантів з трох до двох відсотків числа пробуваючих вже в Америці їх земляків і окрім того за підставу обрахунку взяв іміґрантів кождої країни, які жили в Злучених Державах в 1890 році. А що масова іміґрація з Італії, Середної і Східної Европи почалася аж після 1890 року, тому і дво-процентова квота нового закона значно понизила число іміґрантів з тих країв.

В останнім фіскальнім році (від 1 липня 1924 до 30 червня 1925) прибуло до Злучених Держав 294,314 іміґрантів, які привезли з собою 22,357,977 долярів, так що на кожного іміґранта припадало $100 на голову. З того числа 102,611 то є 35 відсотків привезло з собою менше чим $50. 153,020 приїхало на свої кошти, 135,769 на кошти своїх рідних з Америки. До рідних і свояків приїхало 224,325 іміґрантів, до приятелів 28,256, а таких, що не мають ні рідні ні знакомих в Америці, приїхало 41,734.

З приїхавших іміґрантів недопущено трохи більше як півтора відсотка (менш більш чотирох з кожної тисячі). Причини недопущення, ті, що предбачує іміґраційний закон: умові слабости, туберкульоза, заразливі недуги, неграмотність і т. п. В більшости випадків завинили корабельні компанії, що привезли іміґрантів, які не могли бути допущені. Ті самі корабельні компанії перевезли рівнож деяке число іміґрантів, які не мали візи американського консуля. Зроблено близько тисячу карних справ за нарушення іміґраційного закона корабельними компаніями — за перевіз іміґрантів, які по закону не можуть бути допущені до Злучених Держав. Шістьсот позвів вже рішено і виновники мають заплатити $600,000 кари.

По новому закону жінки і діти (низше 18-ти літ) горожан Злучених Держав можуть бути допущені поза квотою. Для того горожанин, який хоче спровадити свою рідню мусить внести подання до Іміґраційного Бюра. На протязі 1924 року внесено 29,000 таких подань, з чого було прийнято 25,000, а відкинено 3,900. Як неквотні іміґранти приїхало в тому році 50,000 осіб.

Новий закон дозволяє чужинцеви, який леґально прибув і живе в Злучених Державах, виїхати на протяг шести місяців поза межі Америки і на протязі того часу вернути поза квотою. Для того він мусить внести подання до іміґраційного уряду о дозвіл (перміт). Таких пермітів видав іміґраційний уряд в останнім році 66,354, а відмовив видати 18,000 особам, головно тому, що не змогли доказати леґального приїзду в Злучені Держави.

Депортовано в тому році 9,495 чужинців, з чого 1,169 як неправно приїхавших. На границях задержано й заверено назад 14,711 іміґрантів, що до 14,078 ще ведеться слідство.

ХТО МИ Є

Горе тому, що не знає,
Хто він є, відки походить,
Чи умерлий, чи жиє,
Чи спочав, чи то ще ходить.

Досить таких тутки є,
А Русинів найбільше.
Запитайтесь, хто ти є,
Ґрік-кетолик, відріже.

А другий знов „Рошеп" скаже.
Прибирає імя враже.
Як вам ще донині не знати,
Як ся мате називати?

Анна Хомяк.

ПЕРША ЖЕРТВА З КОЛЯДИ НА РІДНУ ШКОЛУ

Малі діти з Френкфорд, Па., прислали сього року першу коляду до Обєднання з слідуючим письмом:

Ми, українські діти з Френкфорд, Па., заколядували $5.30, а мої мама додали 70 центів, то разом буде $6. Ті гроші пересилаємо до Обєднання і просимо Вас заслати їх до Рідної Школи в Галичині з тим, щоби $3 роздати бідним голодним дітям.

Колядували: Аґафія Михайлечко, Ольга Михалюк, Зофія Долеґа, Стефаня Костеленька і Анна Мельник.

Пише і пересилає до Обєднання: **Анна Мельник.**

ПРОТИ САМОЗВАНСТВА

УКРАЇНСЬКА ПАРЛЯМЕНТАРНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ПРО ВИСТУП Д-РА РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО І ПРО УКРАЇНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ.

Дня 14. грудня м. р. в польській пресі появився лист д-ра Романа Смаль-Стоцького до Міністра Освіти Станіслава Грабського. Зприводу того листа Українська Парляментарна Репрезентація вважає необхідним заявити слідуюче:

1. Справа Українських Високих Шкіл не є справою окремих осіб, чи навіть інституцій, а є справою всього Українського Народу, і до розвязання цієї справи, як і всіх політичних справ, єдино покликаним є політичне представництво Українського Народу — Українська Парляментарна Репрезентація.

2. Лист д-ра Романа Смаль-Стоцького і тих, що за ним стоять, є актом грубої провокації і самозванства, а разом і проявом деморалізаційної, розкладової роботи польських урядових і політичних чинників у відношенню до Українського Народу.

3. Спроба польського уряду розвязати справу Українського Університету поза плечима Укр. Парлям. Репрезентації за допомогою невідповідальних осіб зміряє до того, щоб позбутись свого міжнародного зобовязання, зафіксованого в ухвалі Союму від 26. вересня 1922 року про заложення на протязі 2-ох літ до 26. вересня 1924 року повного Українського Університету на теренах Східної Галичини.

4. Єдиним осідком Українського Університету Українська Парляментарна Репрезентація вважає місто Львів.

Варшава, дня 19. грудня, 1925 року.

На увагу п. прокуратора:

Звертаємо увагу, що повищий текст появився одночасно і в польських несконфіскованих ґазетах, м. и. у львівському „Слові Польскім", ч. 352 з 24. м. м.

УНДО ПРОТИ ДЕКЛЯРАЦІЇ ДР. РОМАНА СМАЛЬ-СТОЦЬКОГО

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ.

Львів, 14. XII., 1925.

Українське Національно-Демократичне Обєднання вважає опублікований польською пресою дня 14. XII с. р. лист д-ра Романа Смаль-Стоцького до міністра освіти Ст. Грабського актом грубої провокації з баку невідповідального самозванця. УНДО як найрішучійше протестує проти того нечуваного в нас факту фальшування думок і настроїв заслужених для нашого народу і української культури громадян, а український народ відмежовує себе від того роду непокликаних осібняків.

Зваживши, що джерелом тієї чергової деморалізації та національного самопониження є польський уряд, а зокрема міністер Грабскі, УНДО з обуренням протестує проти тієї роботи уряду, що використовує для своїх цілий самозванчих, нічим незвязаних із теперішнім життям українського народу під Польщею типів, та намагається при допомозі їх нікчемних учинків збивати собі політичний капітал для закордону на шкоду українського народу.

УНДО заявляє і підкреслює, що єдино покликаним до розвязування усіх політичних справ українського народу, а в тому числі й університетської, є політичне представництво українського народу. Всяка акція польських чинників поза плечима того умандатованого і наділеного довірям українського народу представництва є розкладова і руїнницька.

Президія Українського Національно-Демократичного Обєднання: Др. Дмитро Левицький, голова; В. Целевич, секретар.

ВБИВСТВО ПРОВОКАТОРА.

Тернопіль, 9. грудня 1925.

Вночі з суботи на неділю 5. грудня м. р. убито в Тернополі 25-літнього члена комуністичної органiзації Степана Королюка, сина Дмитра, родом з Добромірки, пов. Збараж, а в останних часах після загальної думки члена польської поліції в Тернополі. За австрійських часів скінчив Степан Королюк пять кляс в тернопільській українській гімназії і літом 1919 разом з галицькою армією перейшов за Збруч, звідки вернув до Тернополя літом 1920 разом з большевицькими війсками і заняв тут місце в большевицькім уряді. З большевиками перейшов знова на Радянську Україну, вступив тут до комуністично-терористичної органiзації Закордоту (Закордонного Комітету) в Камянці Подільськім і осеню 1922 з доручення цього Закордоту вернув до Тернополя, щоби у Східній Галичині органiзувати ячейки, чинно перепинювати вибори до польського сойму і приготовляти військову органiзацію на випадок можливого протипольського повстання і поновного приходу большевицьких війск. Арештований невдовзі після свого повороту під замітом злочину гол. зради з §58 з. к. разом зі своїм спільником покійним Федором Стичаком, родом з Коростова, пов. Сколе, і тернопільським комуністом Жидом Леоном Калішем, пересидів вісім місяців у слідчій вязниці в Тернополі. В маю 1923 відбулася перед тернопільською лавою присяжних велика розправа проти Степана Королюка і тов. за злочин з §58 з. к., де його боронив тоді адвокат др Степан Баран і на цій розправі присяжні пятьма голосами заперечили вину Королюка і він вийшов на волю. Від цього часу пробував найчастійше у свого батька, Дмитра Королюка, був. судового возного в Тернополі, але часто звідки зникав невідомо куди. Як загально здавна говорено, покійний Ст. Королюк невдовзі по своїм виході на волю навязав взаємини з польською поліцією, став її тайним агентом і з її доручення обертався дальше в комуністичних кружках та бував на українських публичних зборах, рапортуючи про все поліції. Його провокаційна робота стала вкінці відомою, як кажуть, комуністичні кола звернули на нього дуже пильну увагу і тепер поліція підозріває, що він упав насильною жертвою своєї професії, хоч безпосередніх доказів на це нема. Замордованого провокатора завязано в мішок і нічю винесено, чи вивезено до недалекого села Білої біля Тернополя, де кинено його до придорожної керниці. Тут в неділю рано найшли його хлопці завязаного в мішку з розбитим черепом. В понеділок 7. грудня перевезено трупа до Тернополя, де в присутности слідчого судді Германа переведено судово-лікарську обдукцію. У звязку з убивством Королюка поліція перевела кілька арештувань і ревізій у осіб, що останніми часами стикалися блище з Королюком. Властива причина убивства поки що не вияснена, а коли справці вскорі знайдуться, то Тернопіль готов мати в найблищих днях доразовий суд.

ЖЕЛАННЄ!

Серденьку мойому
Щиро я желаю,
Пісню о любові
Йому заспіваю.

Заспіваю йому
На той Новий Рік,
Щоб було щасливе
Цілісінький вік.

Щоби доля йому
Усе усміхалась;
Куди обернеться,
Його привітала.

Щоби життє його
Як цвіт розвивалось;
Щоби смутку, горя,
Ніколи не знало.

Як тую я пісню,
Серденько, співаю,
То усе про тебе
Мислю і думаю.

Анна Хомяк.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА“.

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БЕЙОН, Н. ДЖ. Тов. Тараса Шевченка, від. 281, повідомляє членів, що місячні збори відбуватися-муть кождого місяця в четвер по 16-ім в домі секретаря Івана Мельника. Члени повинні точно сповняти свої обовязки і придержуватися статута параґрафу 737. ст. 137. Орґанізувати нових членів, а зглядно тверезих і здорових до У. Н. С. Кождий член отримує нагороду за зорґанізованнє нового члена або членкині. Наше Товариство виплачує членам вразі слабости по 6 долярів тижнево. Тому повинність кождого щирого укр. робітника вступити в ряди нашого Тов., котре носить імя нашого незабутого Ґенія, Тараса Шевченка. — Волод. Швайлик, голова; Матій Петруняк, скарбник; Іван Мельник, секр.

РЕЙСІН, ВІС. Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 158, повідомляє, що річний мітинґ відбувся 13. грудня під ч. 1944 Рацин Ст. Вибрано на перепроваджєнне зборів Андрія Дзудзана предсідателем, Олексу Тимо секретарем. Предсідатель перепровадив збори в найліпшім порядку. Вибрано слідуючий уряд на рік 1926: Михаїл Жукевич, предс.; Андрій Дзудзан, заст.; Олекса Тимо, секр. рек.; Андрій Шупяний, секр. фін.; Михаїл Ступак, кас.; Василь Корчинський, заст. кас.; Стефан Саблаташ і Стефан Каратник, надз. хорих; Зофія Корчинська, надз. хорих; Сельвестер Шишко і Федорій Пасечник, контр.; Доминик Мельник і Мартин Корпан, мир. судді. — Михаїл Жукевич, предс.; Ол. Тимо, секр.

ЛІТТЛЕ ФОЛС, Н. Й. Тов. Запор. Січ, від. 330, повідомляє своїх членів, що на річнім мітинґу, дня 20. грудня, зістав вибраний на рік 1926 отсей уряд: Іван Дацишин, предс.; Никола Паламан, заст. предс.; Даниїл Пантициталюк, кас.; Іван Колковський, заст. кас.; Теодор Стриєк, секр.; Йосиф Франків, заст. секр.; Дмитро Кифор і Григорій Прунько, оглядачі хорих; Франко Окібінський і Олександер Колiковський, контрольори; Онуфрій Мигаз, госп. галі. Повідомляється членів, що слідуючий мітинґ відбудеться дня 17. січня, о 2-ій год. попол., в гали Івана Конікевича, 401 Анн Стр. Проситься всіх членів явитися на сім мітинґу, бо маємо дещо поправити ще зі старого року. — Теодор Стриєк, секретар.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ. Уряд Бр. Петра і Павла, від. 165, повідомляє членів, що звичайний мітинґ відбудеться в понеділок, 18-го січня с. р. Мітинґ відложений з причини різдвяних свят і різдвяної коляди. Тож проситься членів, щоби явилися на 18-го в гали І. Подгурник, о 7-мій год вечер. Довгуючі члени мають вирівнати свій залеглий довг, бо в противнім разі будуть суспендовані з Бр. і У. Н. С. Нових членів будесь принимати без вступного. — Антін Демкович, предс.; Мих. Вархолик, кас.; Стефан Коцоловський, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх членів, що річний мітинґ відбудеться, дня 15. січня, в пятницю, в гали церковній на Делавер, Аве. Проситься всіх членів прийти на сей мітинґ о год. 6-ій вечер. На порядку нарад буде справозданнє з цілого року і вибір нових урядників на р. 1926 і також є другі справи до полагодження, щоби був порядок мусите всі прийти і урядити, бо се від вас залежить. Хто має залеглі довги, має їх вирівнати, щоб потім не було непорозуміння. — І. Климишин, пр.; М. Куба, секр.

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, подає до відома, що на річнім мітинґу в неділю, дня 20-го грудня зістали вибрані урядниками на 1926 рік слідуючі: Іван Барнась, пр.; Іван Винник, заст. предс.; Лукаш Худоба, касієр; Семен Фещак, заст. кас.; Григорій Гулька, секр. фін.; Петро Маліборський заст. секр. фін.; Іван Курій, секр. рек.; Іван Мельник, Юліян Кондратович і Іван Капустинський, контр. комісія; Пилип Слюзар, доз хорих на Бруклел; Григ. Кузьмінський, доз. хорих на Пленс; Михаїл Цеплий, фанфірер; Гр. Русенко, капітан. Мітинґи будуть відбуватися зараз по 15-ім по Службі Божій в гали церковній, 635 N. River.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запор. Січ, від. 385, повідомляє членів, що звичайний мітинґ відбудеться дня 17. січня, в неділю зараз по Богослуженню в гали церковній, корнер University і Sixth Ave. N. E. Є важні справи до порішення і таксамо напоминаєтьcя членів, щоби свої вкладки місячні зложили до мітинґу, бо щоби не отягатися до послідного дня. Котрий член не поспішиться, то буде мусів платити два місяці разом, бо в противнім разі буде суспендований. — Олекса Козак, предс.; Йосиф Греськів, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 104, повідомляє всіх своїх членів, що мітинґи будуть відбуватися що трета неділя по першім. Кождий член обовязаний приходити на мітинґи. Уряд зістав вибраний на рік 1926: Михайло Вітів, предс.; Стефан Мисак, заст.; Гарасим Мисак, секр.; Григорій Клим, заст.; Павло Шут, кас.; Петро Стопень, заст.; Андрій Возний, Іван Ворона і Теодор Якимовський, контр. комісія.; Николай Ридош, Юрій Литка, Іван Антипорович і Теодор Ватраль, надзир. хорих; Юрій Гонимар, прапорщик; Григорій Лисяк, капітан; Антін Рудзік, дверник; Афтаназій Кузьма, госп. маєтку. — Г. Мисак, секр.

ПОРТЛЕНД, ОРЕ. Тов. Івана Франка, від. 92, повідомляє, що вибрано слідуючий новий уряд на рік 1926: Семеон Богачик, предс.; Константин Топорович, заст. предс.; Гавриїл Пелех, секр.; Френк Кіча, касієр; Стефан Оленчук, заст. кас.; На річнім мітинґу ухвалено принимати членів без вступного через три місяці до Тов. і до У. Н. С. Товариство буде відбувати свої мітинґи в першу неділю в місяци о год. 3-тій попол. Проситься всіх членів зганого відділу зі своїми справами удаватися на понизшу адресу: Г. Пелех, 104 Monroe St., Portland, Ore.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє, що річний мітинґ відбувся дня 20. грудня. Зістав вибраний слідуючий уряд на рік 1926: Г. Ясінський, предс.; П. Пошивак, заст.; В. Шеремета, кас.; А. Дяків, заст.; В. Бартош, секр.; Т. Демко, заст.; О. Буката, Я. Поливка і М. Попович, контр. комісія; М. Телевяк, С. Періжок, надз. хорих; В. Братусь і Д. Савіцький, хоружі. Повідомляєсь членів, що слідуючий мітинґ відбудесь дня 17. січня. Всі члени мають на сей мітинґ явитися, понеже зістали справи недокінчені з річного мітинґу. Кождий член має подати свою адресу секретареви. Неявившийся член підлягає карі, яку Товариство наложить. — Г. Ясінський, предс.; В. Шеремета, кас.; W. Bartoch, секр., 6620 Pelouze Ave., Detroit, Mich.

ПАСАЇК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 97, подає до відома, що збори відбудуться дня 17. січня, о 2-ій год. попол., в галі Укр. Нар. Православної Церкви, 47 Hope Ave., Пасаїк. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на збори, бо маєсь вирішити на зборах одна справа усіма членами. — М. Припхан, предс.; М. Табачук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зоря“, від. 69, повідомляє всі своїх членів, що квартальні збори відбудуться в суботу, 16. січня, о годині 7.30 вечером, в гали У. Н. Дому на 6-тій улиці. Обовязком кождого явитись на сих зборах, бо є важна справа до полагодження. З причини резиґнації предсідателя буде вибір нового предсідателя. Неявившийся член заплатить кару 1.00 дол., а урядник 1.50. — Н. Ковбасник, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 308, повідомляє, що річний мітинґ відбувся 20. грудня на котрім вибрано слідуючих урядників на 1926 рік: Михайло Хома, предс.; Дмитро Бкай, заст.; Федор Далько, секр.; Гр. Качмар, заст.; Семко Коробій, кас.; Йосиф Зімбра, заст.; Петро Лесиґанич і Іван Юрків, контр. книжок; Михайло Магац і Юрко Силяник, надз. хорих на Іст Ст. Луіс; Николай Гудима, надз. хорих на Феймонт Ситі; Петро Ломіковський, до похорону; Максим Івасишин, дверник. Мітинґи будуть відбуватися в трету неділю кождого місяця по першім, о 2-ій години пополудни в У. Н. Д., 1020 N. 9th St. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих, а передівсім ті, що не були на річнім мітинґу, щоби прийшли і вирівнали свої місячні вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — Ник. Гудима, предс.; Григорій Качмар, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 248, подає до відома, що мітинґ мав відбудеся дня 10. січня, однак не відбувся з причини, що не було предсідателя і других, котрі є вибрані урядниками на рік 1926. Проситься тому, щоб всі зійшлися на сю неділю, дня 17. січня о годині 12-ій точно, бо муситься зробити якийсь лад з тими, що вибрані до уряду, а не хотять виповнювати своїх обовязків. Проситься прийти на означений час, бо се є важні справи. — Іван Іванішів, секр., Box 995, Coutesville, Pa.

МЕДІСОН, ІЛЛ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 197, подає до загального відома, що річний мітинґ відбувся дня 20. грудня, на котрім вибрано уряд на рік 1926: Василь Кокоруз, предс.; Стах Костецький, заст. предс.; Микола Павлов, секр.; Іван Мусяга, кас.; Юрко Коробій і Василь Шолопій, контрольори; Теодор Гелпак, надз. хорих; Митро Кузів і Теодор Гелпак, хоружі; Ілько Костецький, дверник. Мітинґи будуть відбувати в 3-ту неділю в місяци, в парафіяльній гали. — М. Павлов, секр.

СО. БЕТЛЕЄМ, ПА. Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що річний мітинґ відбувся 20. грудня 1925, о годині 1-ій в Укр. Гали, при улици Третій і Карбон. Нові урядники остали вибрані на рік 1926: Олекса Періг, предс.; Теодор Данилюк, заст.; Микола Пастернак, кас.; Василь Підгайний, секр. фін.; Михайло Мушастий, секр. рек.; Василь Гонтарик і Яцко Криницький, прапорчики; Юрко Чайка і Василь Могильський, контр.; Стефан Підгурський, дверник. Повідомляєсь членів місцевих і позамісцевих, що мітинґ місячний відбудесь дня 17. січня, точно о годині 1-ій попол., при Третій і Карбон ул. — Василь Підгайний, секр.

ПЛЕЙНС, ПА. Бр. св. Андрея, від. 48, повідомляє своїх членів, що від сего часу братські мітинґи будуть відбуватися в гали Мих. Негребецького, 84 River St., кождого місяця в неділю по 15-тім, о годині 2-ій попол. Уряд напоминає всіх членів, а передівсім тих, котрі мають довг з минувшого року, щоби кождий вирівнав на слідуючім мітинґу. Котрі довгуючі члени не зголосяться до секретаря або на мітинґ, будуть суспендовані. Адреса фінансового секретаря: Joseph Katulka, 22 Hancock St., Plains, Pa.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тов. Вільні Козаки, від. 116, повідомля; всіх членів і членкинь, що річні збори відбулися 27. грудня. Вибрано новий уряд на рік 1926, як слідує: Олекса Михальчишин, предс.; Михайло Костирка, заст. пр.; Петро Беркита, кас.; Лука Заблоцький, заст. кас.; Григорій Цимбала, секр. рек.; Павло Стадник, секр. фін.; Михайло Думанський ст., Григорій Решетар і Петро Стадник, кастр. комісія; Михайло Шевців і Олекса Петришин, опікуни хорих для мущин; Каролина Паславська, оп. хорих для женщин. Мітин будуть відбуватися в 4-ту неділю по першім на 839 Савт Брот стр. в гали Ганчак. На річнім мітинґу ухвалено богато нових внесків для добра Товариства і У. Н. С. Ухвалено баль на 23. січня. Проситься всіх трентонських Українців взяти участь. — Павло Стадник, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Сестр. Неп. Зач. Пр. Д. Марії, від. 112, подає до відома, що уряд на 1926 рік вибраний як слідує: Марія Ковалець, предс.; Марія Бандура, з. предс.; Олена Кульчицька, секр.; Марія Бочуляк, з. секр.; Иоанна Сенюфчина, кас.; Павлина Войнаровська, з. кас.; Анастазія Притуляк і Катерина Лучка, контр. книжок. Мітинґи будуть відбуватися в 3-ту неділю по першім зараз по Службі Божій, у школі парафіяльній при Вест 7мій улиці. Адреса секретарки слідуюча: Helen Kulcheska, 2174 W. 5th St.

КОРТІС БЕЙ, МД. Бр. св. Михаїла, від. 55, вибрало слідуючих урядників на річнім мітинґу, котрий відбувся дня 20. грудня: Петро Семенків, предс.; Петро Біленький, заст. предс.; Никола Шандровський, секр.; Петро Кульчицький, заст. секр.; Петро Чайковський, кас.; Василь Будагази, заст. кас.; Іван Яковенко і Ізидор Ліщинський, контр. комісія; Стах Крокош, Антін Корчинський і Онуфрій Овсяни, надз. хорих; Тома Шандровський, капітан; Антін Ячник, хоруннжий; Максим Олексюк, дверник. Мітинґи будуть відбуватися так як і досі, трета неділя по першім кождого місяця. Слідуючий мітинґ відбудесь дня 17. січня, о год. 2-ій пополудни, в гали парафіяльній. Запрошуєсь всіх членів на сей мітинґ. — Секретар.

ГУДСОН, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 273, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітинґ відбудеться в неділю, дня 17. січня, о 2-ій год. пополудни під ч. 8 Ґрін Порт. Маємо важні справи до полагодження. Буде вибір нового уряду, будесь принимати нових членів до У. Н. Союза без вступного. Неявившийся член заплатить кару після ухвали Братства. — Павло Драбік, предс.; Павло Маряк, секр.; Тимко Дравущак, касієр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє, що місячний мітинґ товариства відбудесь о 7.30 вечером в суботу, дня 16. січня, в гали Укр. Гор. Клюбу, 103 S. Main Ave. Проситься всіх членів прибути на означений час, а позамісцевих членів проситься вирівнати свої вкладки. — Н. Дутчак, предс.; Р. Рубльовський, секр.

ГАЙДАМАЦЬКИЙ СКАРБ.

Повість з кінця XVIII століття.

За В. Лозинським

переповів Михайло Ценівський.

(5)

— Якто! Навіть цього бідного мужика, мойого слуги, невинного чоловіка, пан капітан не хоче віддати мені! Навіщо держати його? Він напевно не злочинець, він дурний і пяниця, він сам певно не знає, як попав у Гайдамаки...

— Якжеж він називається? спитав Фоґельвандер.

— Трохим йому на ймення, назвища не знаю.

— Так знайжеж, пане Шахін, що той твій Трохим, то найбільший злочинець, то компанієць, ватажок.... Маю приказ від команданта, щоби його строго пильнувати і не видати нікому на ніяку реклямацію.

— То не може бути, щоби він був компанієць — відповів Шахін. На його лиці зявилось невдоволення, — то не може бути, то певно помилка. Я не хочу трудити вас даром — додав значучо і сягнув за пазуху. Добув гаманець, повен золота.

Фоґельвандер глянув грізно на Шахіна і викликнув:

— Сховай це і забірайся, бо скажу тебе арештувати і спізнишся на три дни з відвідинами до мультанського господаря!

Шахін подався скоро на три кроки й сердито глянув на офіцира.

Тимчасом Фоґельвандер почав жалувати, що схвилювався. Таємничі взаємини між ватажком і Шахіном, переляк, з яким перше благав милосердя, налягання, з якими настоював на видачу начеб наперед вибраної жертви — все те казало Фоґельвандрові здогадуватися, що тут якась загадка. Розвязка її може бути і важна і цікава.

Тому не хотів відразу відстрашувати Шахіна і так унеможливити може розвязку тайни...

— Пане Шахін, — додав лагіднійше — ти мене знудив дуже і тому я схвилювався. Цього опришка я тобі не відмовляю, бо що мені по ньому? Та підожди кілька днів. Нині в ночі виїзджу до Бродів. Як лише вернуся, зараз полагодимо цю дрібницю. Ти певно знаєш, що пан Коритовский у службі не знає пардону. Заборонив як найгострійше розпоряджатися самовільно Гайдамаками. А чейже не схочеш, щоби я за цього обшарпаного Гайдамаку тратив мою службу і мої золоті відзнаки. Цеж моє ціле майно. Цього ти мені не заплатиш.

— Хто зна...— процідив крізь зуби Шахін, але так, що Фоґельвандер не дочув цих слів.

— Так підожди кілька днів — сказав Фоґельвандер. Попрощав жида кивненням голови і спішно пішов до кімнати.

Шахін кинув за ним злобний погляд. Стиснув сердито долоню і пробормотів до себе:

— Підожду, або не підожду... Побачимо... Може бути, що без тебе піде мені гладко. Чиж він може що догадується?...

Потім засміявся крізь затиснуті уста і добавив:

— Їдь собі жебручий дідеґрафе, щасливо до Бродів... Хто зна, як вернеш, чи застанеш іще й купця — і товар...

III.

Вахмайстер Порвиш у покусі.

Фоґельвандер приготовився мерщій у дорогу. Та заки вибрався в дорогу, покликав до себе Порвиша, що між підстаршинами його хоругви був найпильніщим і найвірнійшим. Був це старий вояк, вихований у добрій військовій школі, був спершу на Запорожі, а відтак попався в австрійське військо, потім у саксонське. Молодим хлопям утік із села перед панськими буками на славну Запорожську Січ, а відціля завербувався в австрійську армію. В Австрії цінили Запорожців, як добрих вояків, то й його радо приняли. На старші літа затужив за рідною землею й із саксонської армії вступив до чужоземного відділу польського короля.

Фоґельвандер любив його дуже, а старий вояк і собі привязався всією душею до свойого рітмайстра. І тепер лічив на нього. Хотів уже посилати по нього, аж він несподівано сам явився. Дуже здивувався Фоґельвандер, коли Порвиш зголосив йому, що прийшов по абшит.

— А це що нового, Порвиш? — закликав — недавно ти ще говорив, що хочеш уже вмирати в драґунах, а сьогодні вже просиш абшиту?

— Із покірним респектом, пане рітмайстре, це правда, що я радий був остати, поки кости цілі, та людина служить не для марної ляфи, але й для чести. А тут кажуть мені берегти й катувати безборонних Гайдамаків, моїх братів по народности й по вірі. Краще піду в моє рідне село на дяка.

Фоґельвандер не видержав, розсміявся на все горло:

— Дяком хочеш бути! А то мене напевно зроблять владикою — закликав — а чиж ти вмієш співати?

— Щось трохи вмію, а решту дівчуся. Правильник німецький труднїщий тай далося якось раду.

Фоґельвандер приступив до Порвиша, вдарив його по дружньому по рамени тай сказав поважно:

— Я знаю, що тобі як Українцеви прикра ця наша теперішня служба. Вона й мені прикра, хоч я не Вкраїнець. Та зваж одно: коли нас тут не буде, прийдуть другі, що може не матимуть ні іскри милосердя для цих нещасних. А я тебе саме до милосердного діла потрібую сьогодні.

— До милосердного діла?— повторив зчудований Порвиш.

— Егеж! — притакнув Фоґельвандер. — Це, що я тобі скажу, це не тільки ординанс рітмайстра, але й просьба приятеля.

Вахмайстер напружив усю свою увагу.

— Кілька днів не буду у Львові — говорив дальше Фоґельвандер — тож віддам тобі під опіку одну людину, що на ній мені дуже, дуже залежить.

— Дам себе за неї порубати, поколоти й постріляти, як старе решето, пане рітмайстре! — закликав із комічним захватом Порвиш.

— Ця людина це цей Гайдамака, що ти мені його вчера показував...

— Трохим Компанієць?

— Егеж! Тям же, що хочу його застати по мойому повороті.

— Станеться після ординансу, пане рітмайстре — відповів Порвиш.

— Гаразд — додав рітмайстер. — Тож тям, що колиб хто з панів шляхти реклямував його, як підданого, не видай; колиб хто з панів офіцирів хотів узяти його на власну відповідальність, оприся цьому. Колиб навіть зі штабу прийшло що, закрути, збреши, мною заслонися, скрий його, скажи, що втік, щоби я тільки застав його. Відповідальність я візьму на себе. Розумієш?

— Розумію, пане рітмайстре — відповів Порвиш.

— Тож бувай здоров друже! — закликав Фоґельвандер.

Небаром Фоґельвандер відїхав, а Порвиш зараз по його відїзді перевів Трохима з королівського арсеналу до порохівні. І цей арсенал і порохівня стоять у Львові ще й досі. Арсенал це дім із гербами короля Івана Собіського, що одним чолом виходить на Підвалля, а другим на вулицю Собіського, а порохівня на сьогоднішних шкарпах. Порвиш казав дати Трохимові свіжої соломи, малу пляцину горілки й хліба та мяса.

— Не думай, Трохиме, що всі ми лихі на вас Гайдамаків. Я так само Вкраїнець і православний, як і ти й мені тебе тай усіх вас жаль. Але служба службою.

— Я розумію тебе — сказав Трохим — найнявся, як продався.

— Та бачиш, що й тут ми потрібні. Всеж таки лекше вам зі мною, ніж якби Лях був на мойому місці — виправдувався Порвиш.

— Може й твоя правда — відповів виминаюче Трохим.

Задуманий вертав Порвиш від порохівні. Аж голос бубна вирвав його зі задуми.

Це бубнив міський пахолок, оповіщував якийсь універсал словутнього маґістрату. Біля пахолка стояв міський війт. Коли пахолок скінчив бубнити, війт оповіщав зібраним:

— Усім загалом і кожньому з окрома відомо нинію, оголошую, оповіщую й публікую, що прибув висланник Каймакона Його Мости, заступника Його Мости Пана Господаря Мультанського з писанням і особлившою новиною. А саме на дорозі між Бендерами й Вережанкою якісь розбишаки перед місяцем відібрали господарську касу, що її тамтуди везли й забрали десять тисячів пястрів. Гонені господарськими підданими, скрилися на землі Річпосполитої. Хто небудь знавби і дав знати щось про цих опришків, одержить тисячу пястрів.

Всі розійшлися, а Порвиш думав, яка це велика мусить бути сума десять тисяч пястрів. Він ніколи тілько грошей не бачив. Коби так мати бодай десятину цього.

Вечером пішов до господи під **Лицарським Когутом**, де збиралися військові підстаршини. Були там уже зібрані військові з ріжного роду зброї. Між ними був і козацький сотник. Низкий, сильний із округлим лицем, плоским носом і з малими добродушними очима. Він приїхав до Львова, щоби забавитися й платив усім. Всі були веселі. Саме, як Порвиш увійшов і сів на свойому місці, що називалося „гетьманським“, ґвардіяк моргнув дотепно на Порвиша, підняв козака з крісла й почав:

— Шляхотний лицарський зборе!

— Протестується проти інтитуляції! — перервав гордовито товариш золотого знаку, в дуже витертій контушині — лицарський збір є тільки в поважних знаках, тільки Їх Мости панове товариство й шляхта творять лицарський збір! Зваживши, що тут тільки сам німецький авторамент є „презенс“, з ексцеленцією моєї особи, як шляхтича й товариша, протестується вальор інтитуляції.

— Овва! Ясновельможний Пане Товаришу! — закликав ґвардіяк насмішливо — ви думаєте, що ви на соймику? Коли ви, Ваша Милосте, боїтеся за свій гонір між нами, то може гонір Вашої Милости буде безпечніщий за дверми? А щож ми, авторамент, винуваті, що хоруговний збір загубив Вашу Милість, а ви самі себе найшли між нами?

(Дальше буде).

КІНЕЦЬ ШАХОВИХ ЗМАГАНЬ У МОСКВІ.

Міжнародні шахові змагання, зорганізовані в СРСР, закінчились перемогою „російського" грача Боголюбова, (наш земляк родом з Київа), який здобув 15 пунктів. На другім місці стоїть д-р Ляскер з 14 пунктами, на третім Капаблянка (13 і пів), далі: Маршаль (12 і пів). Є це перший „міжнародний зїзд", зорганізований радянською владою. Він був підготовлений та переведений дуже дбайливо. Гра в шахи була на просторі СРСР. дуже поширеною, головно в останніх роках, завдяки клюбовому життю. Чимало молодих визначних шахістів підготовлялось у затишку, не маючи змоги виявити свого таланту на міжнародній арені. Уряд СРСР. приняв на себе всі витрати організації зїзду, утримання членів та нагород. Змагання велись у найбільшій гостинниці „Метрополь". У ній є мармурова галя на 1000 осіб з басейном та водограєм. Від першої днини вона не могла помістити глядачів, які йшли натовпом, мов до кіна або на першу театральну виставу. Окреме бюро видавало постійні бюлетени про вислід гри, розвішуючи їх на стінах, прозоро, для всіх доступні. Одну з партій повторяли одночасно для очей усіх на величезній шахівниці, повішеній прямовісно на стіні у курильні та в ресторані. Публика могла стежити за грою і критикувати кожний „посув". В окремій салі зібрана фахова шахова література, яку живо купували. Більшість настоячки, у головній салі, придивлялась грі кілька годин. Ніякі суворі заборони, щоби публика поводилась тиха, не помогли. Коментарі переходили часто у загальний гомін. Дарма, що вступ був дуже високий (4 зол. франки), саля була весь час повна. Більшість публики середня кляса, урядовці та студенти, були також робітники. Гра велась щоденно аж до півночі.

НИТКИ ПОСВОЯЧЕННЯ.

Віруючі в теософію та її ріжні відтінки під ріжними новими та старими назвами, мають новий матеріял для міркувань з нагоди незвичайного збігу обставин, який трапився двом англійським близнюкам братам Кровгерст. Ідучи в двох ріжних частинах Лондону, одночасно попали під два ріжні автомобілі. Учені пригадують, що такий випадок не є единним. В р. 1920 Американку Марш перевезли в наслідок кровотечі до шпиталю; одночасно її сестра віддалена на 440 кільометрів занедужала в той саміський спосіб. Англійський учений Ільтон оповідає про двох близнюків, яких завсіди одночасно боліли ті самі зуби. Инші два близнюки, брати Сміти, мали такий випадок: Жорж виїхав до Шотляндії і хотів привезти братові Джовові якийсь дарунок. Купив скляну посудину до шампаського. Коли ввійшов з цим дарунком, у Лондоні, до своєї хати, побачив на століточнісінько таке саме приладдя, яке купив для нього його брат... Прошу думати: гра випадку чи глибші, невідомі нам закони?

СІЧЕНЬ.

Січень снігом сипле в очі
І мов різкою січе
А в морозні тихі ночі
Зимним жаром в ніс пече.
Над сонливою землею
Лине в січні коляда
Декому є пісня нею
Але декому — біда.

ПАМЯТНИК У ЧЕСТЬ „ДОН КІХОТА".

В Еспанії, громадська рада Ґобосо, рішила вибудувати на протязі семи років два памятники, один Дон Кіхота на його славній коняці Розінанті і другий Санчо Панси на менше славнім віслюку Ручіо. Перший памятник матиме 52 метри висоти, другий 28 і оба стоятимуть на рівнині Ля Манча, Кошт їх буде 40 міл. пезет.

Антін Лотоцький.

У КУМА ПЕТРА.

(Сучасний нарис).

— Куме Петре, куме Петре, чи прийшли до вас які свіжі часописи або книжки зі старого краю? — так спитав Гриць Наконечний кума Петра Кужду, як оба повертали з роботи.

Кум Гриць то був „хитра штука"! Любив пристрасно читати книжки й часописи, але не свої, тільки випозичені в других. Протиено кум Петро. Він купував усяку нову українську книжку та передплачував крім українських американських часописів і старокраєві.

— Вони вяжуть мене зі старим краєм, — говорить він товаришам. — Як я їх читаю, мені здається, що я в свойому селі зі своїми старокраєвими знайомими розмовляю.

От, тому Гриць Наконечний заходив часто до кума Петра й читав там часописи та позичав собі в нього книжки до читання.

— Прийшли, прийшли часописи! — відповів Кужда. — Зайдіть, куме Грицю та перегляньте.

— А є що нового там у нашому старому краю? — питав Наконечний.

— Ой, чому нема! До старої біди не одна нова прибула. Тепер іде боротьба за українську школу, бо Польща хоче насильно перемінити всі українські школи на польські. Знають Поляки, що коли спольщать наші школи, то легко прийдеться їм нас знищити. Наші боронять, та як звичайно слабо, бо в краю нужда щораз більша, Польща далі-далі останню сорочку зніме за податки з нашого селянина. Та мало сього, Польща хоче й фінансово знищити нас. От, тепер грозить велика небезпека нашому одиному акційному „Земельному Банкови Гіпотечному" ві Львові.

— А то як? Чи Поляки хочуть сей наш банк замкнути?

— Замкнути! Ні, так отверто вони сього не роблять. Вони роблять се — по закону. Ухвалили собі такий закон, що як який банк не буде мати міліона золотих акційного капіталу, то втратить всі права акційного банку. А наш Земельний Банк має всего несповна триста тисяч золотих польських — значить треба йому ще акцій понад 700 тисяч золотих, або на доляри до 150 тисяч долярів.

— Значиться, так Поляки знищилиб наш одинокий банк, коли він не мавби міліона золотих. — замітив Наконечний.

— А вжеж! І тому „Земельний Банк" звертається зі зазивом до всіх Українців у старому й новому світі, щоб купували акції „Земельного Банку" й так дали „Земельному Банкови" потрібний капітал — казав Кужда.

— А ви, куме Петре ,як дивитеся на се? — питав Наконечний.

— Дивлюся так, що кожен Українець, чи в старому чи в новому світі, навіть найбіднійший, повинен купити бодай одну акцію. Се гріш не змарнований, противно, коли всі покуплять акції, то сі акції підуть у гору, зростуть на вартости — значить кожен, хто матиме акцію теж збогатиться. От, примір ом має хтось десять акцій по $5 то до року, а як банк могтиме обертати більшими сумами грошей, то вартість акцій може й подвоїтися й от примір ом ви, Грицю, маєте десять акцій по пять долярів, то по якомусь часі моглиб мати в банку замість $50 вже $100. Бачите, в в чому річ. Та се ваш особистий бізнес. Але є й народній. Банк позичає гроші на народні потреби, на парцеляцію землі, на будову домів, в потребі може позичити й пр. на „Рідну Школу" й так помагає й до культурного й матеріяльного збогачення нашого народу.

— Дякую вам, куме Петре, що ви мені се так вияснили! Тепер я вже не вагатисяму й хоч які тяжкі тепер часи, зараз на початок посилаю $15 на три акції, а потім пішлю й на більше акцій.

Оттак розмовляючи зайшли оба куми до Куждиного руму. Там застали ще двох знайомих, що прийшли почитати старокраєвих часописів та поговорити: Семка Тихого та Гната Рубатку. Вони розмовляли з Петрихою про старий край, про його змагання та про горе. Привиталися!

— А ми до вас, куме Петре, на старокраєві часописи — каже Гнат Рубатка.

— Добре, що зайшли, от ми по дорозі з кумом Грицем говорили про дуже важну справу, то тепер у чвірку краще розміркуємо.

— А щож це за справа?

— Старокраєва, товариші, старокраєва! У Львові Польща готова замкнути нам одинокий наш „Земельний Банк"! Та се тільки тоді, коли банк не буде мати 1,000,000 золотих закладового капіталу. — Ходить о се, щоби як найскорше викупити акції „Земельного Банку". Сам старий край ледви, чи в силі буде се зробити, з одного боку нужда, а з другого, ніде правди діти, ще за мала свідомість серед наших братів у старому краю тай за мале почуття обовязку — говорив кум Петро. — Тут треба нам, американським Українцям, дати їм добрий приклад.

— А вжеж, — каже Тихий. — Та ви, куме Петре, певно вже будете знати, що нам робити та як посилати гроші на ті акції.

— Знаю, куме Семку! Купується в якомусь із великих американських банків дрефт на офіс ордер „Земельного Банку Гіпотечного" ві Львові, платний у сьому ж таки банку. Чек пересилається в реджістрованому листі до „Земельного Банку" тай кінець.

— Значиться, великого клопоту тут нема! — замітив Гнат Рубатка.

— А нема! — каже Петро. — Треба тільки подбати, щоби як найбільше наших людей підписало акції „Земельного Банку".

— Товариші, я порадивби, щоб ми так як тут є чотирьох дали почин до оснування комітету для збирання підписів на акції „Земельного Банку"— каже Семко Тихий.

— Думка добра — каже Петро — на найблищу неділю скличемо ми чотири ширшийи гурт на нараду й там виберемо вже постійний комітет. — Згода? —

— Згода, згода! Добре буде — притакнули всі.

Тут вмішався Гриць Наконечний, що зачитався був у часописах.

— Та бо, куме Петре, чи не запізно се вже! Ось читаю в часописах, що „Земельний Банк" мусить мати міліон золотих до кінця 1925 р. а тут уже й кінець.

— Ніщо, ніщо, куме Грицю, читайте далі, там пишуть дальше, що підписку продовжають і можна дальше збирати — пояснив Петро:

Ще протягом перших місяців 1926 р. можна збірати підписи на акції „Земельного Банку"! Тож до діла, брати! Нам не закладати рук! Покажім раз, що ми не старі Рутенці, що все говорили: „якось то буде", а свідомі своїх народніх обовязків Українці. Наша робота повинна нашим братам у старім краю додати духа й завзяття в невсипущій праці для народнього добра й у боротьбі за краще завтра, за кращу доля й волю.

Довго розмовляли всі чотири на всякі теми та вичитували старокраєві часописи. Пізно в вечір розійшлися. Гриць Наконечний з купкою книжок під пахою, що їх позичив у Петра.

На другий день усі чотири товариші забралися до праці. Щиро й завзято.

І кажуть, що їм справа ведеться. Вже чимало зібрали підпищиків.

Гей, як би так усюди, де є хоч невеличкий гурток Українців.

Булаб і поміч старому краєви й гроші, вложені на акції, не пропалиб акціонарям, а ще й зиски принеслиб їм.

Та найважніще, що кожний Українець буде мати те вдоволення й свідомість, що сповнив важний народний обовязок, що в так легкий для нього спосіб причинився до скріплення матеріяльного становища нашого народу в Галичині, а тимсамим і до посунення народньої справи значно наперед; сповненням цього народнього обовязку наблизив день визволення рідної країни з ярма неволі.

НОБЛІВСЬКА НАГОРОДА ФІЗИКИ.

Дня 10. м. м. на святошнім засіданню передано у Штокгольмі едину цьогорічну нагороду молодому шведському фізикові Сіґбанові. Голова Товариства Ноблівського фонду проф. Шуек виголосив промову з нагоди 25-літнього істнування цієї інституції і казав про ріжні труднощі, з якими вона мусить боротись, призначуючи нагороди. Цікаво, чи в присутности королівської родини згадав про найбільший її клопіт: державні податки, які підривають основну суму Ноблівського фонду. Лавреат Сіґбан мав відчит про значіння Рентґеноспектрольоґічних дослідів.